

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Соціальна психологія та основи кризових ситуацій зі змістовим модулем: Основи консультування
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій. Кафедра психології, політології та соціокультурних технологій
Розробник(и)	Данілова Дар`я Едуардівна, Гунбіна Анна Іванівна, Іванова Тетяна Володимирівна, Тарасюк Даяна Ігорівна
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 4-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год., з яких 1 кред. ЄКТС, 30 год. становить курсова робота. Для денної форми навчання 80 год. становить контактна робота з викладачем (40 год. лекцій, 40 год. практичних занять), 70 год. становить самостійна робота. Для заочної форми навчання 12 год. становить контактна робота з викладачем (6 год. лекцій, 6 год. практичних занять), 138 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Соціальна робота"
Передумови для вивчення дисципліни	Психодіагностика та соціально-психологічний тренінг, Соціологія зі змістовим модулем: Соціологія девіантної поведінки, Загальна та вікова психологія
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Формування у студентів цілісного уявлення про соціально-психологічні феномени, зокрема ті, що стосуються формування особистості в суспільстві, закономірності її взаємодії з іншими у ході спілкування, взаємовпливу та спільної діяльності в рамках великих і малих,

формальних і неформальних соціальних груп та у масовидних спільнотах, а також методи додання кризових явищ в особистій психології

4. Зміст навчальної дисципліни

<p>Тема 1 Науково-методичні засади соціальної психології</p> <p>Предмет і проблематика соціальної психології. Історія становлення і розвитку соціальної психології. Методологія та методи соціальної психології</p>
<p>Тема 2 Історія формування соціально-психологічних ідей</p> <p>Передумови виникнення соціальної психології. Перші історичні форми соціально-психологічного знання. Перші соціально-психологічні теорії. Експериментальний період розвитку соціальної психології</p>
<p>Тема 3 Соціальне пізнання</p> <p>Причини нераціональної поведінки. Нав'язування суспільством «зручної» моделі особистості. Локус контролю і навчена безпорадність. Конформізм: класичні експерименти. Мовна ментальність як спосіб світосприйняття. Проблема «зомбування»: сила впливу чи готовність підкорятися. Каузальна атрибуція: персональна (суб'єктна або об'єктна, диспозиційна або інтенціональна) та ситуативна (інцидентна). Фундаментальна помилка атрибуції. Ефект хибного консенсусу. Оптимістична та песимістична картина світу. Глибинне інтерв'ю як метод дослідження, етичні питання застосування інформаційних технологій під час проведення глибинного інтерв'ю.</p>
<p>Тема 4 Спілкування в розрізі соціальної психології: співпраця, конкуренція та конфлікт</p> <p>Ефективне спілкування. Помилки та бар'єри спілкування. Чинники ускладнень у спілкуванні. Стратегії та тактики спілкування. Стили спілкування. Техніки спілкування. Види прилаштування до співрозмовника. Приєднання та ведення у розмові. Стили самопрезентації. Формальне та неформальне спілкування. Типи комунікації. Транзактний аналіз спілкування. Соціальний інтелект особистості. Уміння вислухати, рефлексія та емпатійне слухання. Способи викладення та аргументування думок. Впевненість у собі та харизма. Психологія брехні та обману. Невербальна комунікація та її складові: оптико-кінетична система, класифікації жестів П.Екмана та У.В.Фрізена, особливості міміки й контакту очей як засобів невербальної комунікації, просторово-часова організація спілкування, види особистих дистанцій за Е. Холлом та територіальна поведінка людини. «Подвійний сигнал» за Г.Бейтсоном.</p>
<p>Тема 5 Бар'єри комунікації</p> <p>Бар'єри комунікації. Ярлики та упередження. Помилка поспішного узагальнення та інші когнітивні спотворення. Швидке мислення та спрощуючі евристики. Самоздійснювані пророцтва та переконання. Фізіогномічна редукція, «ефект Кулешова» (вплив фону) та стереотипізація. Установки та пояснювальні схеми. Стереотипи мислення: позалогічність та потреба в раціональному поясненні. Навішування ярликів заради ілюзії контролю. Стійкість новостворених пояснень. Соціальні правила та парадокс Абіліна. Конструювання спогадів та екстраполяція в минуле (хіндсайт) модифікованих установок. Установки слідуєть за поведінкою. Когнітивний дисонанс: переконання генерують своє підтвердження. Інтуїція та дежавю.</p>

Тема 6 Міжособистісна взаємодія

Види міжособистісної взаємодії: співпраця, односторонній та двосторонній конфлікт. Потреби, що спонукають взаємодію. Види та рівні мотивації. Агресія: лідерська (суперництво за ієрархію) та патологічна (заміщувальна при фрустрації). Мотиви егоїзму та альтруїзму. Фактори виникнення любові та дружби: схожість і взаємне доповнення, феномен «рівні», самооцінка і привабливість. Ефект взаємного саморозкриття. Принцип справедливого розподілу у стосунках. Гендерні відмінності у виборі партнера. Культурні особливості та типи любові. Невротичні відносини, самообман і співзалежність. Причини створення та типи сім'ї. Причини розлучень. Фактори особистого та громадського щастя.

Тема 7 Формування та зміна ставлення у суспільстві. Роль лідера у формуванні суспільної думки

Керуючий вплив: управління, маніпулювання, харизма. Формальне та неформальне спілкування. «Короля грає свита». Прямий і непрямий способи переконання. Ефект приєднання до більшості, прагнення до унікальності (ефект сноба), престижне споживання (ефект Веблена, *Invidious consumption*). Позалогічність переконання й ефект «власної аргументації». Нормативний вплив активної, послідовної (впевненої) та персоніфікованої меншості. Мудрість натовпу. Види здібностей лідера (комунікація, організація, планування, надихання). Лідер, орієнтований на завдання і лідер, орієнтований на відносини. Соціальний інтелект (методи «приєднання та ведення», «віддзеркалювання», використання «соціальних автоматизмів» за Р.Чалдіні).

Тема 8 Міжгрупові стосунки та упередження

Соціальна диференціація та ментальність суспільних класів. Соціальний капітал і довіра. Сила слабких зв'язків. Соціальна фасилітація та інгібіція. Прихильність до схожих на нас і неприязнь до несхожих. Приховані та явні упередження. Расизм та ксенофобія як прояв авторитаризму та конформізму. Стигматизація та дискримінація маргіналів, негативна примітивізація (уніфікація та демонізація) противника. Прихильність до тих, кому допомогли і неприязнь до тих, кому нашкодили. Гіперболізація відмінностей і негативне дзеркальне сприйняття. Соціальна апперцепція: вплив інших і надмірна упередженість. Вплив ЗМІ та демонстрації сцен насильства на суспільну поведінку. Віра у справедливий світ і звинувачення жертви. «Дилема в'язня» та переваги стратегій співпраці. Екстраординарна мета співпраці конкурентів. Секуляризація та десакралізація свідомості сприяє автономізації моралі.

Тема 9 Масова психологія

Ефект Рінгельмана, дифузія відповідальності та соціальні лінощі. «Трагедія общинних володінь». Теорія «розбитих вікон». Ефекти юрби: деіндивідуалізація, анонімність, відчуття безкарності та всюдозволеності, некритичність мислення, наслідування та емоційне зараження. Соціальна аномія. Психологія маргіналів. Психологія соціального незадоволення (відносно депривації). Маніпулювання масовою свідомістю. Громадська думка та методи пропаганди. Вплив ідеології на образно-символічне мислення. Психологія реклами та PR. Психологія моди та чуток. Лідери думок і виникнення преференцій. Методи нав'язування фанатизму. Психологія терору та тероризму. Делінквентні групи, вплив на них кримінальної субкультури, соціальної роботи та тиску державних органів.

Тема 10 Соціальна психологія особистості

Соціальна природа особистості та її життєвий світ. Особистісний час і можливості життєздійснення. Самосвідомість та ідентифікація. Особистісна ефективність та задоволеність життям.

Тема 11 Просоціальна поведінка: альтруїзм. Агресія як форма соціальної поведінки

Поняття альтруїзму та підходи до його вивчення. Ситуативні чинники вияву допомоги. Особистісні чинники надання допомоги. Поширеність агресії та її види. Психологічні теорії агресії.

Тема 12 Натовп як соціально-психологічний феномен. Специфіка поведінки людини в натовпі

Психологія мас в концепціях Г.Лебона та Г. Тарда. Загальні риси натовпу. Рольова диференціація у натовпу. Умови і етапи формування натовпу. Загальні характеристики поведінки людини у натовпу. Поради щодо профілактики суспільного неспокою (за П.Сорокіним). Етапи виникнення паніки у натовпу (за Л.Почебут).

Тема 13 Практичний інструментарій соціальної психології

Соціально-психологічне консультування. Активні соціально-психологічні методології. PR-технології, іміджмейкінг та ефекти масових комунікацій як практичний інструментарій соціальної психології.

Тема 14 Загальні питання психологічного консультування

Визначення і цілі психологічного консультування. Психологічне консультування і психотерапія. Структура процесу психологічного консультування. Етичні принципи у практиці психологічного консультування. Використання комунікативних технологій у психологічному консультуванні: онлайн консультування, телефони довіри, онлайн чати.

Тема 15 Види вербальних та невербальних втручань у психологічному консультуванні.

Постановка питань. Заохочення. Інформування. Відображення когнітивного змісту. Відображення почуттів; приєднання почуттів до змісту. Конфронтація та зворотній зв'язок. Інтерпретація. Перефразування та узагальнення. Почуття консультанта і саморозкриття, міра відвертості. Пряме керівництво. Підтримка, підбадьорення та заспокоєння. Візуальний контакт та лицьова експресія. Невербальні аспекти мовлення: мовчання та паузи, сльози та плач, сміх та гумор, позіхання. Простір та дистанція при взаємодії. Жести та пози (синхронія взаємодії). Види невербальних послань (підтвердження та повторення, заперечення або заплутування, посилення та акцентування, контроль та регуляція).

Тема 16 Теоретичні аспекти переживання кризових подій

Погляд на проблему кризи у науці та релігії. Внутрішні та зовнішні фактори, які підштовхують людину до «входження» у кризу. Відношення людини до складних життєвих обставин: проблема детермінованості та свободи. Основні типи «життєвого світу» людини та особливості переживання кризових обставин життя у людей з різною ступеню складності життєвого світу. Поняття особистісної зрілості. «Зріле» та «незріле» переживання кризи. Нормативні (прогресивні) і ненормативні (регресивні) кризи. Кризи розвитку та біографічні кризи (криза нереалізованості, спустошеності, безперспективності) як відповідь на непродуктивне життя. Кризи семантичних моделей особистості та мотиваційно – цільової сторони її життєдіяльності. Смыслові кризи. Смыслоперетворення як основа розвитку людини. Кризова трансформація особистості: внутрішній простір кризи. Перспективи особистісного і духовного зростання.

Тема 17 Соціально-психологічний аналіз кризи

Види кризових ситуацій. Принципи консультування та фундаментальні психологічні настанови. Методи кризової психотерапії. Криза як соціально-психологічна ситуація. Суб'єктивні та об'єктивні характеристики й етапи кризових станів. Криза в аспекті її переживання.

Тема 18 Особливості поведінки людей у екстремальних ситуаціях

Стійкість фізіологічних і психологічних функцій людини в умовах дії кризових факторів. Сутність поняття «гомеостаз». Гомеостаз біологічний та психологічний. Аналіз понять «первинна» та «стабілізуюча» адаптація, «адаптаційна система організму», «адаптаційний синдром». Філогенетичні та онтогенетичні основи пристосування людини до екстремальних умов. Неспецифічний та специфічний компоненти адаптації, механізми їх включення в надзвичайних ситуаціях. Вегетативний субсиндром стресу. Ендокринні та біохімічні зміни при включенні людини в екстремальну ситуацію. Активна, пасивна та проміжна форми реагування на вплив екстремальних стресорів, біологічні та психофізіологічні детермінанти різних типів реагування. Психосоціальні детермінанти екстремальної активності. Поведінка людей у ситуаціях стихійного лиха, її основні ознаки. Позитивні зміни стану і активності людей у екстремальних ситуаціях. Негативні зміни стану і активності людей у екстремальних ситуаціях. Функційні порушення психічної діяльності у мотиваційній, пізнавальній, емоційній та вольових сферах. Психофізіологічні зміни. Важкі психічні стани у екстремальних ситуаціях: стан психологічного оглушення, стан підсвідомого автоматизму, стан фрустрації.

Тема 19 Кризове консультування та перша психологічна допомога

Реакції на стресові події: страх, ступор, плач, агресія, почуття провини, апатія. Протоколи надання першої психологічної допомоги під час переживання негативних психічних реакцій і станів. Правила перенаправлення. Техніки емоційної регуляції. Техніки екстреної психологічної допомоги при мареннях та галюцинаціях, апатії, ступорі, страху, нервовому тремтіні, плачі, істеричному та епілептичному приступах.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Розуміти результати досліджень та сучасні уявлення про наукові проблеми вітчизняної та зарубіжної соціальної психології.
-----	--

PH2	Аналізувати процеси формування особистості в суспільстві, закономірності її взаємодії з іншими у ході спілкування, взаємовпливу та спільної діяльності в рамках великих і малих, формальних і неформальних соціальних груп та у масовидних спільнотах.
PH3	Діагностувати соціально-психологічні проблеми особистості та колективу.
PH4	Використовувати методи соціальної психології для дослідження навколишнього світу і для пошуку соціально-психологічних резервів удосконалення діяльності в різних сферах соціальної практики, побудови конструктивних взаємовідносин, вирішення практичних соціальних проблем.
PH5	Надавати психологічну підтримку клієнтам, проводити кризове консультування, вміти надати першу психологічну допомогу

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.
Для спеціальності 231 Соціальна робота:

ПР9	Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.
ПР10	Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.
ПР11	Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.
ПР13	Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.
ПР17	Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Загальні компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

СН1	ЗК8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
СН2	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
СН3	Здатність до міжособистісної взаємодії.
СН4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Науково-методичні засади соціальної психології
Лк1 "Науково-методичні засади соціальної психології" (денна) Предмет і проблематика соціальної психології. Історія становлення і розвитку соціальної психології. Методологія та методи соціальної психології.

<p>Пр1 "Науково-методичні засади соціальної психології" (денна)</p> <p>Предмет і проблематика соціальної психології. Історія становлення і розвитку соціальної психології. Методологія та методи соціальної психології.</p>
<p>Тема 2. Історія формування соціально-психологічних ідей</p>
<p>Лк2 "Історія формування соціально-психологічних ідей" (денна)</p> <p>Передумови виникнення соціальної психології. Перші історичні форми соціально-психологічного знання. Перші соціально-психологічні теорії. Експериментальний період розвитку соціальної психології</p>
<p>Пр2 "Історія формування соціально-психологічних ідей" (денна)</p> <p>Передумови виникнення соціальної психології. Перші історичні форми соціально-психологічного знання. Перші соціально-психологічні теорії. Експериментальний період розвитку соціальної психології</p>
<p>Тема 3. Соціальне пізнання</p>
<p>Лк1 "Соціальне пізнання" (заочна)</p> <p>Соціальна психологія та здоровий глузд. Принципи позитивізму та об'єктивності. Операціоналізація понять. Причини нераціональної поведінки. Інтуїція та дежавю. Соціалізація та виховання. Цінності та погляди. Нав'язування суспільством «зручної» моделі особистості. Мовна ментальність як спосіб світосприйняття. Проблема «зомбування»: сила впливу чи готовність підкорятися. Екстрасенсорика, парапсихологія та «психотронна зброя».</p>
<p>Лк3 "Соціальне пізнання" (денна)</p> <p>Соціальна психологія та здоровий глузд. Принципи позитивізму та об'єктивності. Операціоналізація понять. Причини нераціональної поведінки. Інтуїція та дежавю. Соціалізація та виховання. Цінності та погляди. Нав'язування суспільством «зручної» моделі особистості. Мовна ментальність як спосіб світосприйняття. Проблема «зомбування»: сила впливу чи готовність підкорятися. Екстрасенсорика, парапсихологія та «психотронна зброя».</p>
<p>Пр1 "Соціальне пізнання" (заочна)</p> <p>Операціоналізація понять. Соціалізація та виховання. Авторитарна, фрагментована та самоактуалізована особистість. Глибинне інтерв'ю як метод дослідження, етичні питання застосування інформаційних технологій під час проведення глибинного інтерв'ю.</p>
<p>Пр3 "Соціальне пізнання" (денна)</p> <p>Операціоналізація понять. Соціалізація та виховання. Авторитарна, фрагментована та самоактуалізована особистість. Глибинне інтерв'ю як метод дослідження, етичні питання застосування інформаційних технологій під час проведення глибинного інтерв'ю.</p>
<p>Тема 4. Спілкування в розрізі соціальної психології: співпраця, конкуренція та конфлікт</p>

Лк2 "Спілкування в розрізі соціальної психології: співпраця, конкуренція та конфлікт" (заочна)

Ефективне спілкування. Помилки та бар'єри спілкування. Чинники ускладнень у спілкуванні. Стратегії та тактики спілкування. Стили спілкування. Техніки спілкування. Види прилаштування до співрозмовника. Приєднання та ведення у розмові. Стили самопрезентації. Формальне та неформальне спілкування. Типи комунікації. Транзактний аналіз спілкування. Соціальний інтелект особистості. Уміння вислухати, рефлексія та емпатійне слухання. Способи викладення та аргументування думок. Впевненість у собі та харизма. Психологія брехні та обману. Невербальна комунікація та її складові: оптико-кінетична система, класифікації жестів П.Екмана та У.В.Фрізена, особливості міміки й контакту очей як засобів невербальної комунікації, просторово-часова організація спілкування, види особистих дистанцій за Е. Холлом та територіальна поведінка людини. «Подвійний сигнал» за Г.Бейтсоном.

Лк4 "Спілкування в розрізі соціальної психології: співпраця, конкуренція, конфлікт" (денна)

Ефективне спілкування. Помилки та бар'єри спілкування. Чинники ускладнень у спілкуванні. Стратегії та тактики спілкування. Стили спілкування. Техніки спілкування. Види прилаштування до співрозмовника. Приєднання та ведення у розмові. Стили самопрезентації. Формальне та неформальне спілкування. Типи комунікації. Транзактний аналіз спілкування. Соціальний інтелект особистості. Уміння вислухати, рефлексія та емпатійне слухання. Способи викладення та аргументування думок. Впевненість у собі та харизма. Психологія брехні та обману. Невербальна комунікація та її складові: оптико-кінетична система, класифікації жестів П.Екмана та У.В.Фрізена, особливості міміки й контакту очей як засобів невербальної комунікації, просторово-часова організація спілкування, види особистих дистанцій за Е. Холлом та територіальна поведінка людини. «Подвійний сигнал» за Г.Бейтсоном.

Пр2 "Спілкування в розрізі соціальної психології: співпраця, конкуренція та конфлікт" (заочна)

Стратегії та тактики спілкування. Техніки спілкування. Транзактний аналіз спілкування. Психологія брехні та обману. Види прилаштування до співрозмовника. Формальне та неформальне спілкування. Рефлексія та емпатійне слухання. Невербальна комунікація та її складові. «Подвійний сигнал» за Г.Бейтсоном.

Пр4 "Спілкування в розрізі соціальної психології: співпраця, конкуренція, конфлікт" (денна)

Стратегії та тактики спілкування. Техніки спілкування. Транзактний аналіз спілкування. Психологія брехні та обману. Види прилаштування до співрозмовника. Формальне та неформальне спілкування. Рефлексія та емпатійне слухання. Невербальна комунікація та її складові. «Подвійний сигнал» за Г.Бейтсоном.

Тема 5. Бар'єри комунікації

Лк5 "Бар'єри комунікації" (денна)

Бар'єри комунікації. Каузальна атрибуція: персональна (суб'єктна або об'єктна, диспозиційна або інтенціональна) та ситуативна (інцидентна). Фундаментальна помилка атрибуції. Ефект хибного консенсусу. Оптимістична та песимістична картина світу. Ярлики та упередження. Помилка поспішного узагальнення та інші когнітивні спотворення. Швидке мислення та спрощуючі евристики. Самоздійснювані пророцтва та переконання. Фізіогномічна редукція, «ефект Кулешова» (вплив фону) та стереотипізація. Установки та пояснювальні схеми. Стереотипи мислення: позалогічність та потреба в раціональному поясненні. Навішування ярликів заради ілюзії контролю. Стійкість новостворених пояснень. Соціальні правила та парадокс Абіліна. Конструювання спогадів та екстраполяція в минуле (хіндсайт) модифікованих установок. Установки слідуєть за поведінкою. Когнітивний дисонанс: переконання генерують своє підтвердження.

Пр5 "Бар'єри комунікації" (денна)

Оптимістична та песимістична картина світу. Помилка поспішного узагальнення та інші когнітивні спотворення. Швидке мислення та спрощуючі евристики. Когнітивний дисонанс. Бар'єри комунікації. Каузальна атрибуція: персональна (суб'єктна або об'єктна, диспозиційна або інтенціональна) та ситуативна. Установки та пояснювальні схеми.

Тема 6. Міжособистісна взаємодія

Лк6 "Міжособистісна взаємодія" (денна)

Види міжособистісної взаємодії: співпраця, односторонній та двосторонній конфлікт. Потреби, що спонукають взаємодію. Види та рівні мотивації. Агресія: лідерська (суперництво за ієрархію) та патологічна (заміщувальна при фрустрації). Мотиви егоїзму та альтруїзму. Фактори виникнення любові та дружби: схожість і взаємне доповнення, феномен «рівні», самооцінка і привабливість. Ефект взаємного саморозкриття. Принцип справедливого розподілу у стосунках. Гендерні відмінності у виборі партнера. Культурні особливості та типи любові. Невротичні відносини, самообман і співзалежність. Причини створення та типи сім'ї. Причини розлучень. Фактори особистого та громадського щастя. Надмірний самоконтроль (гіперрефлексія) та імпульсивність (дофамінові пастки «обіцяної винагороди»). Соціальне здоров'я та самоактуалізація, психічне та психологічне здоров'я суспільства.

Пр6 "Міжособистісна взаємодія" (денна)

Потреби, що спонукають взаємодію. Види агресії. Фактори виникнення любові та дружби. Фактори особистого та громадського щастя. Соціальне здоров'я та самоактуалізація, психічне та психологічне здоров'я суспільства. Види міжособистісної взаємодії: співпраця, односторонній та двосторонній конфлікт. Види та рівні мотивації. Надмірний самоконтроль (гіперрефлексія) та імпульсивність.

Тема 7. Формування та зміна ставлення у суспільстві. Роль лідера у формуванні суспільної думки

Лк7 "Формування та змінення ставлення у суспільстві. Роль лідера у формуванні суспільної думки" (денна)

Види впливу: формуючий (виховання і соціалізація) та керуючий (управління, маніпулювання, харизма). Стилі лідерства та управління. «Короля грає свита». Прямий і непрямий способи переконання. Ефект приєднання до більшості, прагнення до унікальності (ефект сноба), престижне споживання (ефект Веблена, Invidious consumption). Позалогічність переконання й ефект «власної аргументації». Реактивний опір інституційному тиску. Нормативний вплив активної, послідовної (впевненої) та персоніфікованої меншості, непрямий ефект руйнування одностайності. Слепа довіра через байдужість. Довіра на контрасті («ворог мого ворога – мій друг»).

Пр7 "Формування та змінення ставлення у суспільстві. Роль лідера у формуванні суспільної думки" (денна)

Ефект приєднання до більшості, прагнення до унікальності та престижне споживання. Ефект «власної аргументації». Реактивний опір інституційному тиску. Довіра на контрасті та через байдужість. Види впливу: формуючий та керуючий. Стилі лідерства та управління. Прямий і непрямий способи переконання. Нормативний вплив меншості.

Тема 8. Міжгрупові стосунки та упередження

Лк8 "Міжгрупові стосунки та упередження" (денна)

Соціальна диференціація та ментальність суспільних класів. Соціальний капітал і довіра. Сила слабких зв'язків. Соціальна фасилітація та інгібіція. Прихильність до схожих на нас і неприязнь до несхожих. Приховані та явні упередження. Расизм та ксенофобія як прояв авторитаризму та конформізму. Стигматизація та дискримінація маргіналів, негативна примітивізація (уніфікація та демонізація) противника. Прихильність до тих, кому допомогли і неприязнь до тих, кому нашкодили. Гіперболізація відмінностей і негативне дзеркальне сприйняття. Соціальна апперцепція: вплив інших і надмірна упередженість. Вплив ЗМІ та демонстрації сцен насильства на суспільну поведінку. Віра у справедливий світ і звинувачення жертви. «Дилема в'язня» та переваги стратегій співпраці. Екстраординарна мета співпраці конкурентів. Секуляризація та десакралізація свідомості сприяє автономізації моралі.

Пр8 "Міжгрупові стосунки та упередження" (денна)

Соціальна диференціація та ментальність суспільних класів. Приховані та явні упередження. Соціальна апперцепція. Стигматизація та дискримінація маргіналів, негативна примітивізація противника. Соціальний капітал і довіра. Соціальна фасилітація та інгібіція. Приховані та явні упередження. Негативне дзеркальне сприйняття. Віра у справедливий світ і звинувачення жертви.

Тема 9. Масова психологія

Лк9 "Масова психологія" (денна)

Ефект Рінгельмана, дифузія відповідальності та соціальні лінощі. «Трагедія обшинних володінь». Теорія «розбитих вікон». Ефекти юрби: деіндивідуалізація, анонімність, відчуття безкарності та вседозволеності, некритичність мислення, наслідування та емоційне зараження. Соціальна аномія. Психологія маргіналів. Психологія соціального незадоволення (відносної депривації). Маніпулювання масовою свідомістю. Громадська думка та методи пропаганди. Вплив ідеології на образно-символічне мислення. Психологія реклами та PR. Психологія моди та чуток. Лідери думок і виникнення преференцій. Методи нав'язування фанатизму. Психологія терору та тероризму. Делінквентні групи, вплив на них кримінальної субкультури, соціальної роботи та тиску державних органів.

Пр9 "Масова психологія" (денна)

«Трагедія обшинних володінь». Психологія соціального незадоволення. Громадська думка та методи пропаганди. Психологія делінквентних груп, тероризму та фанатизму. Ефект Рінгельмана, дифузія відповідальності та соціальні лінощі. Теорія «розбитих вікон». Ефекти юрби. Психологія маргіналів. Маніпулювання масовою свідомістю.

Тема 10. Соціальна психологія особистості

Лк10 "Соціальна психологія особистості" (денна)

Соціальна природа особистості та її життєвий світ. Особистісний час і можливості життєздійснення. Самосвідомість та ідентифікація. Особистісна ефективність та задоволеність життям.

Пр10 "Соціальна психологія особистості" (денна)

Соціальна природа особистості та її життєвий світ. Особистісний час і можливості життєздійснення. Самосвідомість та ідентифікація. Особистісна ефективність та задоволеність життям.

Тема 11. Просоціальна поведінка: альтруїзм. Агресія як форма соціальної поведінки

Лк11 "Просоціальна поведінка: альтруїзм. Агресія як форма соціальної поведінки" (денна)

Поняття альтруїзму та підходи до його вивчення. Ситуативні чинники вияву допомоги. Особистісні чинники надання допомоги. Поширеність агресії та її види. Психологічні теорії агресії.

Пр11 "Просоціальна поведінка: альтруїзм. Агресія та форма соціальної поведінки" (денна)

Поняття альтруїзму та підходи до його вивчення. Ситуативні чинники вияву допомоги. Особистісні чинники надання допомоги. Поширеність агресії та її види. Психологічні теорії агресії.

Тема 12. Натовп як соціально-психологічний феномен. Специфіка поведінки людини в натовпі

Лк12 "Натовп як соціально-психологічний феномен. Специфіка поведінки людини в натовпі" (денна)

Психологія мас в концепціях Г.Лебона та Г. Тарда. Загальні риси натовпу. Рольова диференціація у натовпу. Умови і етапи формування натовпу. Загальні характеристики поведінки людини у натовпу. Поради щодо профілактики суспільного неспокою (за П.Сорокіним). Етапи виникнення паніки у натовпу (за Л.Почебут).

Пр12 "Натовп як соціально-психологічний феномен. Специфіка поведінки людини в натовпі" (денна)

Психологія мас в концепціях Г.Лебона та Г. Тарда. Загальні риси натовпу. Рольова диференціація у натовпу. Умови і етапи формування натовпу. Загальні характеристики поведінки людини у натовпу. Поради щодо профілактики суспільного неспокою (за П.Сорокіним). Етапи виникнення паніки у натовпу (за Л.Почебут).

Тема 13. Практичний інструментарій соціальної психології

Лк13 "Практичний інструментарій соціальної психології" (денна)

Соціально-психологічне консультування. Активні соціально-психологічні методології. PR-технології, іміджмейкінг та ефекти масових комунікацій як практичний інструментарій соціальної психології.

Пр13 "Практичний інструментарій соціальної психології" (денна)

Соціально-психологічне консультування. Активні соціально-психологічні методології. PR-технології, іміджмейкінг та ефекти масових комунікацій як практичний інструментарій соціальної психології.

Тема 14. Загальні питання психологічного консультування

Лк14 "Загальні питання психологічного консультування" (денна)

Визначення і цілі психологічного консультування. Психологічне консультування і психотерапія. Структура процесу психологічного консультування. Етичні принципи у практиці психологічного консультування

Пр14 "Загальні питання психологічного консультування" (денна)

Визначення і цілі психологічного консультування. Психологічне консультування і психотерапія. Структура процесу психологічного консультування. Етичні принципи у практиці психологічного консультування

Тема 15. Види вербальних та невербальних втручань у психологічному консультуванні.

Лк15 "Види вербальних та невербальних втручань у психологічному консультуванні" (денна)

Постановка питань. Заохочення. Інформування. Відображення когнітивного змісту. Відображення почуттів; приєднання почуттів до змісту. Конфронтація та зворотній зв'язок. Інтерпретація. Перефразування та узагальнення. Почуття консультанта і саморозкриття, міра відвертості. Пряме керівництво. Підтримка, підбадьорення та заспокоєння. Візуальний контакт та лицьова експресія. Невербальні аспекти мовлення: мовчання та паузи, сльози та плач, сміх та гумор, позіхання. Простір та дистанція при взаємодії. Жести та пози (синхронія взаємодії). Види невербальних послань (підтвердження та повторення, заперечення або заплутування, посилення та акцентування, контроль та регуляція).

Пр15 "Види вербальних та невербальних втручань у психологічному консультуванні" (денна)

Постановка питань. Заохочення. Інформування. Відображення когнітивного змісту. Відображення почуттів; приєднання почуттів до змісту. Конфронтація та зворотній зв'язок. Інтерпретація. Перефразування та узагальнення. Почуття консультанта і саморозкриття, міра відвертості. Пряме керівництво. Підтримка, підбадьорення та заспокоєння. Візуальний контакт та лицьова експресія. Невербальні аспекти мовлення: мовчання та паузи, сльози та плач, сміх та гумор, позіхання. Простір та дистанція при взаємодії. Жести та пози (синхронія взаємодії). Види невербальних послань (підтвердження та повторення, заперечення або заплутування, посилення та акцентування, контроль та регуляція).

Тема 16. Теоретичні аспекти переживання кризових подій

Лк16 "Теоретичні аспекти переживання кризових подій" (денна)

Погляд на проблему кризи у науці та релігії. Внутрішні та зовнішні фактори, які підштовхують людину до «входження» у кризу. Відношення людини до складних життєвих обставин: проблема детермінованості та свободи. Основні типи «життєвого світу» людини та особливості переживання кризових обставин життя у людей з різною ступеню складності життєвого світу. Поняття особистісної зрілості. «Зріле» та «незріле» переживання кризи. Нормативні (прогресивні) і ненормативні (регресивні) кризи. Кризи розвитку та біографічні кризи (криза нереалізованості, спустошеності, безперспективності) як відповідь на непродуктивне життя. Кризи семантичних моделей особистості та мотиваційно – цільової сторони її життєдіяльності. Сміслові кризи. Смыслоперетворення як основа розвитку людини. Кризова трансформація особистості: внутрішній простір кризи. Перспективи особистісного і духовного зростання.

Пр16 "Теоретичні аспекти переживання кризових подій" (денна)

Погляд на проблему кризи у науці та релігії. Внутрішні та зовнішні фактори, які підштовхують людину до «входження» у кризу. Відношення людини до складних життєвих обставин: проблема детермінованості та свободи. Основні типи «життєвого світу» людини та особливості переживання кризових обставин життя у людей з різною ступеню складності життєвого світу. Поняття особистісної зрілості. «Зріле» та «незріле» переживання кризи. Нормативні (прогресивні) і ненормативні (регресивні) кризи. Кризи розвитку та біографічні кризи (криза нереалізованості, спустошеності, безперспективності) як відповідь на непродуктивне життя. Кризи семантичних моделей особистості та мотиваційно – цільової сторони її життєдіяльності. Сміслові кризи. Смыслоперетворення як основа розвитку людини. Кризова трансформація особистості: внутрішній простір кризи. Перспективи особистісного і духовного зростання.

Тема 17. Соціально-психологічний аналіз кризи

Лк17 "Соціально-психологічний аналіз кризи" (денна)

Види кризових ситуацій. Принципи консультування та фундаментальні психологічні настанови. Методи кризової психотерапії. Криза як соціально-психологічна ситуація. Суб'єктивні та об'єктивні характеристики й етапи кризових станів. Криза в аспекті її переживання.

Пр17 "Соціально-психологічний аналіз кризи" (денна)

Види кризових ситуацій. Принципи консультування та фундаментальні психологічні настанови. Методи кризової психотерапії. Криза як соціально-психологічна ситуація. Суб'єктивні та об'єктивні характеристики й етапи кризових станів. Криза в аспекті її переживання.

Тема 18. Особливості поведінки людей у екстремальних ситуаціях

Лк3 "Особливості поведінки людей у екстремальних ситуаціях" (заочна)

Поведінка людей у ситуаціях стихійного лиха, її основні ознаки. Позитивні зміни стану і активності людей у екстремальних ситуаціях. Негативні зміни стану і активності людей у екстремальних ситуаціях. Функційні порушення психічної діяльності у мотиваційній, пізнавальній, емоційній та вольових сферах. Психофізіологічні зміни. Важкі психічні стани у екстремальних ситуаціях: стан психологічного оглушення, стан підсвідомого автоматизму, стан фрустрації.

Лк18 "Біологічні, психофізіологічні та психосоціальні механізми активності людини у надзвичайних умовах" (денна)

Стійкість фізіологічних і психологічних функцій людини в умовах дії кризових факторів. Сутність поняття «гомеостаз». Гомеостаз біологічний та психологічний. Аналіз понять «первинна» та «стабілізуюча» адаптація, «адаптаційна система організму», «адаптаційний синдром». Філогенетичні та онтогенетичні основи пристосування людини до екстремальних умов. Неспецифічний та специфічний компоненти адаптації, механізми їх включення в надзвичайних ситуаціях. Вегетативний субсиндром стресу. Ендокринні та біохімічні зміни при включенні людини в екстремальну ситуацію. Активна, пасивна та проміжна форми реагування на вплив екстремальних стресорів, біологічні та психофізіологічні детермінанти різних типів реагування. Психосоціальні детермінанти екстремальної активності.

Лк19 "Особливості поведінки людей у екстремальних ситуаціях" (денна)

Поведінка людей у ситуаціях стихійного лиха, її основні ознаки. Позитивні зміни стану і активності людей у екстремальних ситуаціях. Негативні зміни стану і активності людей у екстремальних ситуаціях. Функційні порушення психічної діяльності у мотиваційній, пізнавальній, емоційній та вольових сферах. Психофізіологічні зміни. Важкі психічні стани у екстремальних ситуаціях: стан психологічного оглушення, стан підсвідомого автоматизму, стан фрустрації.

Пр18 "Біологічні, психофізіологічні та психосоціальні механізми активності людини у надзвичайних умовах" (денна)

Стійкість фізіологічних і психологічних функцій людини в умовах дії екстремальних факторів. Сутність поняття «гомеостаз». Гомеостаз біологічний та психологічний. Прості та складні форми «адаптивної активності». Мотивація самозбереження та її функції, вплив на поведінку. Поняття фізичного та особистісного самозбереження, проблема конфлікту між ними в умовах екстремальності. «Превентивна» поведінкова адаптація: особливі прояви поведінкових реакцій та ефекти: «звикання» до екстремальної ситуації, «зменшення активності», «обмеження активності». Форми обмеженої активності: звуження ареалу, локальне обмеження. «Стабілізаційна» поведінкова адаптація. Поняття активної неадаптивності («надситуативної активності»).

Пр19 "Особливості поведінки людей у екстремальних ситуаціях" (денна)

Поведінка людей у ситуаціях стихійного лиха, її основні ознаки. Позитивні зміни стану і активності людей у екстремальних ситуаціях. Негативні зміни стану і активності людей у екстремальних ситуаціях. Функційні порушення психічної діяльності у мотиваційній, пізнавальній, емоційній та вольових сферах. Психофізіологічні зміни. Важкі психічні стани у екстремальних ситуаціях: стан психологічного оглушення, стан підсвідомого автоматизму, стан фрустрації.

Тема 19. Кризове консультування та перша психологічна допомога

Лк20 "Психологія життєвих криз: феноменологія та психосоціальні наслідки" (денна)

Кризове консультування та перша психологічна допомога Реакції на стресові події: страх, ступор, плач, агресія, почуття провини, апатія. Протоколи надання першої психологічної допомоги під час переживання негативних психічних реакцій і станів. Правила перенаправлення. Техніки емоційної регуляції. Техніки екстреної психологічної допомоги при мареннях та галюцинаціях, апатії, ступорі, страху, нервовому тремтінні, плачі, істеричному та епілептичному приступах.

Пр3 "Кризове консультування та перша психологічна допомога" (заочна)

Кризове консультування та перша психологічна допомога Реакції на стресові події: страх, ступор, плач, агресія, почуття провини, апатія. Протоколи надання першої психологічної допомоги під час переживання негативних психічних реакцій і станів. Правила перенаправлення. Техніки емоційної регуляції. Техніки екстреної психологічної допомоги при мареннях та галюцинаціях, апатії, ступорі, страху, нервовому тремтінні, плачі, істеричному та епілептичному приступах.

Пр20 "Психологія життєвих криз: феноменологія та психосоціальні наслідки" (денна)

Кризове консультування та перша психологічна допомога Реакції на стресові події: страх, ступор, плач, агресія, почуття провини, апатія. Протоколи надання першої психологічної допомоги під час переживання негативних психічних реакцій і станів. Правила перенаправлення. Техніки емоційної регуляції. Техніки екстреної психологічної допомоги при мареннях та галюцинаціях, апатії, ступорі, страху, нервовому тремтінні, плачі, істеричному та епілептичному приступах.

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекційне навчання
МН1	Навчання на основі досліджень (RBL)
МН2	Кейс-орієнтоване навчання
МН3	Проблемне навчання
МН4	Практикоорієнтоване навчання

Лекції надають студентам матеріали для розуміння результатів досліджень та сучасних уявлень про наукові проблеми вітчизняної та зарубіжної соціальної психології (РН1); дозволяють аналізувати процеси формування особистості в суспільстві, закономірності її взаємодії з іншими у ході спілкування, взаємовпливу та спільної діяльності в рамках великих і малих, формальних і неформальних соціальних груп та у масовидних спільнотах (РН2), діагностувати соціально-психологічні проблеми особистості та колективу (РН3), використовувати методи соціальної психології для дослідження навколишнього світу і для пошуку соціально-психологічних резервів удосконалення діяльності в різних сферах соціальної практики, побудови конструктивних взаємовідносин, вирішення практичних соціальних проблем (РН4), а також надавати психологічну підтримку клієнтам, проводити кризове консультування, вміти надати першу психологічну допомоги (РН5).

ЗК8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ФК1 Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного). ФК2 Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів. ФК3 Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення. ФК5 Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих. ФК8 Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах. ФК12 Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту. ФК20 Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка курсової роботи
-----	----------------------------

НД2	Розроблення нотаток до лекцій
НД3	Аналіз та обговорення кейсів (навчальних/практичних/науково-дослідних)
НД4	Виконання ситуативних вправ
НД5	Виконання групового практичного завдання

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Концептуальні карти	Створення концептуальних/ментальних карт, схем, таблиць до лекційних занять для кращої систематизації.	до наступного лекційного заняття	письмова форма
МФО2 Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їх обговорення.	Виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях	відповідно до практичних занять	усна відповідь
МФО3 Проміжне оцінювання виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)	Проміжне оцінювання виконання індивідуального практичного кейсу.	до кінця вивчення дисципліни	усна або письмова форма

МФО4 Проміжне оцінювання виконання групового пошуково-дослідницького завдання (підготовка, презентація, захист)	Проміжне оцінювання групового завдання	до кінця вивчення дисципліни	усна або письмова форма
--	--	------------------------------	-------------------------

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Написання та захист курсової роботи			
МСО2 Підготовка інфографіки/діаграм/постерів за темою	Виконані концептуальні/ментальні карти, інфографіки, постери або схеми/нотатки до лекційних занять.	до кінця вивчення дисципліни	усна або письмова форма
МСО3 Виконання індивідуального проєкта (підготовка, презентація, захист)	Презентація індивідуальних проєктів до тем дисципліни.	до кінця вивчення дисципліни	усна або письмова форма
МСО4 Виконання групового проєкта (підготовка, презентація, захист)	Презентація групового проєкту з однієї тем дисципліни.	до кінця вивчення дисципліни	усна або письмова форма
МСО5 Звіт за результатами виконання практичних робіт	Короткий звіт за результатами роботи на практичних заняттях.	до кінця вивчення дисципліни	усна або письмова форма
МСО6 Підготовка та публікація поста у соціальній мережі за темою курсу	Підготувати та опублікувати у соціальній мережі допис за темою курсу та дотичний до курсової роботи студента	Протягом семестру	Коментарі викладача, зворотній зв'язок від групи

Контрольні заходи:

	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
4 семестр	100 балів		
МСО2. Підготовка інфографіки/діаграм/постерів за темою	15		

	Підготовка та презентація до 5 лекційних занять інфографіки/діаграми/постера/ментальної чи концептуальної карти (5x3)	15	10	Так
МСО3. Виконання індивідуального проєкта (підготовка, презентація, захист)		14		
	Підготовка презентації або постера до 3 практичних занять (2x7)	14	8	Так
МСО4. Виконання групового проєкта (підготовка, презентація, захист)		24		
	Презентація в межах атестації групового проєкта	24	15	Так
МСО5. Звіт за результатами виконання практичних робіт		40		
	активна робота на практичних заняттях (20x2)	40	23	Так
МСО6. Підготовка та публікація поста у соціальній мережі за темою курсу		7		
	Підготовка та публікація допису у соціальних мережах за темою дисципліни та дотичного до курсової роботи студента	7	4	Так

Курсова робота:

	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки	
4 семестр	100 балів			
МСО1. Написання та захист курсової роботи	100			
	Написання курсової роботи з обов'язковим проведенням глибинного інтерв'ю та презентація результатів	100	60	Так

Форма підсумкового контролю – залік

Курсова робота оцінюється науковим керівником разом із членами комісії

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН2	Бібліотечні фонди

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література

1	Шахова О. Г. Соціальна психологія особистості [Електронний ресурс]: навч. посіб. / О. Г. Шахова. Х. : Контраст, 2019. 116 с.
2	Магдисюк Л. І. Основи психологічного консультування [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Л. І. Магдисюк, Р. П. Федоренко. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 360 с.
Допоміжна література	
4	Балахтар В. В. Здатність фахівців соціономічних професій діяти конструктивно в кризових ситуаціях професійної діяльності: зміст і показники [Електронний ресурс] Вісник післядипломної освіти. Серія Соціальні та поведінкові науки, 2022. Вип. 21. 26-42 с.
5	Вінтюк Ю.В. Консультування у професійній підготовці майбутніх психологів [Електронний ресурс] Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки. 2019. № 4. 132-137 с.
6	Норкіна І. Кризове втручання у випадку психотравмуючої ситуації. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Психологія. 2019. Вип. 1 (10). 75-78 с.
7	Ivanova T. Karch M. Gender features of emotional intelligence. Hagia Sophia international conference on multidisciplinary scientific studies. Full Text. September 15-16, Istanbul, 2021. 571-579 с.
8	Іванова Т.В., Теслик Н.М., Приходько О.М. (2018). Стратегії конфліктної поведінки студентів медичного інституту. Вісник ХДУ Серія Психологічні науки, 4, 289-294. https://pj.journal.kspu.edu/index.php/pj/article/view/282
9	Іванова Т.В. Психопатологія в соціальному контексті. Науковий журнал з соціології "Габітус", 7, 2018. 49-54 с. http://habitus.od.ua/journals/2018/7-2018/7-2018.pdf
10	Іванова Т.В., Коробкова Т.В. Позитивні та негативні емоції у системі соціальних чинників. Український психолого-педагогічний науковий збірник, 10, 2017. 142-155 с. http://pedagogyviv.org.ua/zhurnaly/december_2018.pdf
11	Іванова Т. В., Гунбіна А. І. Персоніфікований образ тривоги: факторна структура. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія, 2023, 3: 40-46. http://psy-visnyk.uzhnu.uz.ua/index.php/psy/article/view/220
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Онлайн курс "Перша психологічна допомога" на платформі PROMETHEUS: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:JohnsHopkinsUniversity+PFA101+2023_T3
2	Онлайн курс "Небайдужі: базові емоційні потреби та соціальна взаємодія" на платформі PROMETHEUS: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+NI101+2023_T2